

Stockholm

Mångmiljardprojekt för biltrafik.

Spårväg bäst i Österledens biltunnel

Mångmiljardprojektet Österleden kommer att leda till ökad biltrafik oavsett hur många bussar eller spårvagnar som leds ned i tunneln. Men ska den byggas är ett spårvägsnät det överlägset bästa alternativet för kollektivtrafik. Det framgår av en rapport till Sverigeförhandlingen.

Anders Sundström
anders.sundstrom@dn.se

● Motorvägstunneln Östlig förbindelse – Österleden i vardagslag – finns med i den pågående Sverigeförhandlingen där kommuner lovar att bygga tusentals bostäder mot att staten bidrar med pengar till ny kollektivtrafik.

Österleden finns med som en egen del av förhandlingarna och det får anses som politisk nödvän-

digt att tunneln även blir en vital del av kollektivtrafiken om den ska byggas. Landstingets trafikförvaltnings egna trafikexperter har tillsammans med konsulter från sex olika företag utrett frågan om kollektivtrafik i Österleden.

De slår fast att biltrafiken kommer att öka om leden byggs – även om den förses med tät och effektiv kollektivtrafik. Biltrafiken ökar dock betydligt mindre med kapacitetsstark spårväg i tunneln än utan kollektivtrafik.

Expertgruppen som i veckan lämnade sin utredning till Sverigeförhandlingen har jämfört busstrafik med spårväg i tunneln. Det blir betydligt billigare att anpassa tunneln för busstrafik med hög framkomlighet än för spårväg – 1,9 respektive 4,0 miljarder kronor. Men kostnaderna för drift och underhåll är mycket högre för busstrafik:

Fakta. Stor restidsnytta

● Restidsnytta för några olika projekt som diskuteras i den pågående Sverigeförhandlingen:

Östlig förbindelse spår plus	14,4 miljarder
Roslagsbanan till City via Odenplan	6,6 miljarder
Östlig förbindelse spår	5,9 miljarder
Ny tunnelbana väster om City mellan Årsta/Älvsjö och Fridhemsplan	4,3-5,6 miljarder
Östlig förbindelse buss	4,3 miljarder
Spårväg Syd	1,9 miljarder
Tunnelbana Ropsten-Lidingö C – som Lidingö sagt nej till	0,8 miljarder

Källa: Landstingets trafikförvaltning

10,6 miljarder kronor för en kalkylperiod på 60 år mot 2,7 miljarder för spårväg.

Det betyder att kostnaden för spårväg bara blir drygt hälften av kostnaden för busstrafik i ett 60-årigt perspektiv. Restidsnyttan för spårväg bedöms bli nästan dubbelt så stor som restidsnyttan med buss. En nackdel med spårväg är att det inte går att grenna ut spår åt alla väderstreck från tunnelmynningarna. Spårvägen kopplas till Spårväg City, Lidingöbanan och Tvärbanan vid Sickla. Busslinjerna kan gå åt väldigt många håll.

En nackdel med buss är att även stora bussar rymmer färre människor än spårvagnar. En annan är att den täthet som busstrafiken måste få för att vara effektiv kommer att leda till köbildningar och bekymmer vid hållplatserna nära tunnelmynning-

arna – speciellt i Norra Djurgårdsstaden.

Expertgruppen lanserar även ett spårvägsalternativ som blir dyrt att bygga men som skulle ge restidsnytta som slår alla andra projekt i Sverigeförhandlingen med hästlängder. Det innebär att det byggs spår även via Odenplan till Solna, från blivande Spårväg syd till Gullmarsplan och till Nacka centrum. Det alternativet skulle ge Stockholm ett omfattande spårvägsnät men inte kräva några nya dyra depåer utöver de som redan finns eller planeras i anslutning till Tvärbanan till Kista och Spårväg syd.

Ett memento för Österleden är att motorvägstunneln inte öppnar för särskilt många nya bostäder. I Stockholm byggs Norra Djurgårdsstaden ändå och Nacka har redan lovat 13 500 nya bostäder för att få tunnelbana.

Trafikmiljö. "I stan utan min bil" på söndag

"Vi vill ha bilfria helger"

Stockholmsluften är fortfarande hårt smutsad av partiklar och kvävedioxid. Bilarna är de stora bovarna och på söndag stängs City av under parollen "I stan utan min bil".

Jessica Ritzén
jessica.ritzen@dn.se

● Den bilfria dagen firas den 18 september i Stockholm precis som i många europeiska städer. Mellan klockan 9 och 18 kommer Gamla stan och delar av City att stängas av för biltrafik.

En bilfri dag, det låter lite snålt?

– Vi vill gärna se fler bilfria dagar i Stockholm. Vi får väldigt positiv feedback på den bilfria dagen. Vi tittar på om man under särskilda helger skulle kunna göra olika områden bilfria för att gynna ett mer levande stadsliv, säger miljöborgarrådet Katarina Luhr (MP).

Söndagens folkfest är del av den europeiska trafikantveckan som ska få folk att se alternativ till bilen. Men för att få EU-standard även på luften i innerstaden krävs betydligt fler åtgärder.

Kvävedioxidhalterna ligger långt över både EU-normen och det nationella miljökvalitetsmålet på flera innerstadsgator. En stor bov är dieselbilarna som fördubblats, från 21 procent till 42 procent, på två år.

– Vi har haft problem med kvävedioxid i många år i stan, problemet är att vi inte ser någon

förbättring. Det beror på att fler stockholmare köper dieselbilar, som släpper ut mindre klimatgaser men mer kvävedioxid.

Luftproblemet delas med många europeiska städer och Paris ska helt förbjuda dieselbilar till 2020. Där är inte Stockholm än.

– Vi vill ha miljözoner. Då kan man diskutera om man vill ha renare dieselbilar, eller ta bort dem helt som i Paris. Vi har inte möjlighet till det i dag men hoppas att utredningen i höst kan öppna för det.

Miljöborgarrådet tror mer på miljözoner än det förslag till ett bonusmalus-system för miljöbilar som nu är ute på remiss.

– Vi är väldigt kritiska till miljöbilsförslaget och är oroliga för en ännu större ökning av dieselbilar och försämrad luft i Stockholm. Klimatvinsten är bara ungefär en procent och effekten inte så miljövänlig som man önskat. Vi måste få bilar som är bra både för klimat och luft.

Tillfälligt bilfria zoner ska bli fler, lovar miljöborgarrådet. Nästa sommar blir Drottninggatan helt bilfri och fler gågator är på gång.

När blir Stockholm helt bilfri?

– Helt bilfri kommer den aldrig att bli. Man kommer alltid att behöva vissa transporter, exempelvis för personer med funktionshinder, men vi måste minska antalet bilar rejält. Vi har också målet att bli en fossilfri stad till 2040, till dess måste vi stoppa alla bensin- och dieselbilar, säger Katarina Luhr.

Fakta. Europeiska trafikantveckan

● I år firar 1988 städer i 43 länder den europeiska trafikant-

veckan. I Sverige deltar 71 städer för att ge människor ny syn på

sitt resande och en hållbar stad.

Källa: stockholm.se

Här är det bilfritt under söndagen

DN frågar. När blir du bilfri?

Katarina Luhr (MP), miljöborgarråd, Stockholms stad

– Jag är redan bilfri. Jag går och cyklar. Jag är med i en bilpool men använder sällan poolen. För en stockholmare är det ofta mer praktiskt att vara bilfri, tack vare kollektivtrafiken.

Daniel Helldén (MP), trafikborgarråd, Stockholms stad

– Det är en bra fråga. Jag har ju en laddhybrid tack och lov. Men det kan jag inte svara på.

Kristoffer Tamsons (M), trafiklandstingsråd, Stockholms län

– Jag har ingen bil. Jag har inte ens körkort. Jag åker kollektivt, mycket tunnelbana och buss.